

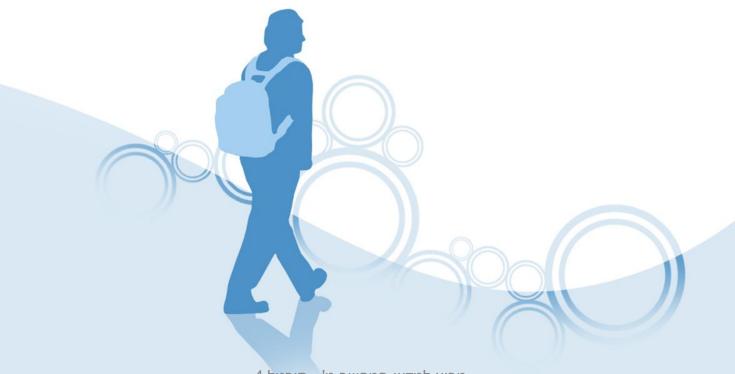
מבוא למדעי המחשב

תירגול 4: משתנים בוליאניים ופונקציות

משתנים בוליאניים

ערכי אמת

- false-ו true :מבחינים בין שני ערכי אמת
- לכל מספר שלם ניתן להתאים ערך אמת:

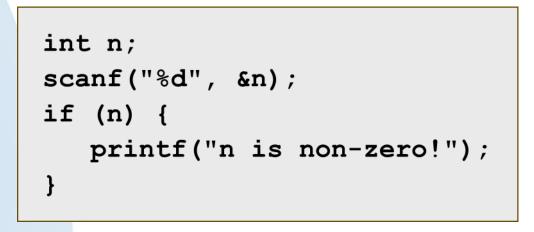
 - true כל ערך אחר הוא בעל ערך אמת •

	0	false
X	1, 5, -200, 'a'	true

ערכי אמת - דוגמה

```
if (0) {
  printf("this will never be printed");
}
if (-30) {
  printf("this will always be printed");
}
```


הטיפוס lood

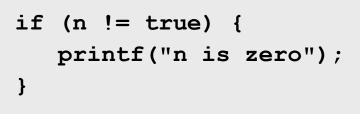
- רים טיפוס ייעודי לייצוג ערכי אמת C-ב •
- כדי להשתמש בו יש לכלול את הספריה: stdbool.h
 - bool מוגדר בה הטיפוס •
 - 0-טמוגדר כfalse
 - 1-ט שמוגדר כיtrue •
- ההמרה מ-int ל-bool ולהיפך מתבצעת לפי ערכי האמת

הטיפוס lood - דוגמה

```
#include <stdbool.h>
...
int n;
scanf("%d", &n);
bool notZero = n;
if (notZero) {
   printf("n is non-zero!");
}
```

bool לערכי int לא מומלץ להשוות בין משתני •

מה היה קורה פה?

אופרטורי השוואה

אופרטורים בינאריים המחזירים 0 או 1 בהתאם לנכונות ההשוואה:

A == B	B-שווה ל A
A != B	B-שונה מ
A > B	B-גדול מ
A < B	B-קטן A
A >= B	B-גדול או שווה ל
A <= B	B-קטן או שווה ל A

אופרטורים לוגיים

אופרטורים המתייחסים לפרמטרים שלהם כערכי אמת ומחזירים 0 או 1 בהתאם לפירוט בטבלה:

האופרטור	שם הפעולה	מה מחזיר ?
!A	not A	${\bf A}$ היפוך ערך האמת של ${\bf A}$ מתקיים, ו-1 אם אינו מתקיים).
A && B	A and B	מחזיר 1 אם גם ${f A}$ וגם B מתקיימים.
A B	A or B	מחזיר 1 אם לפחות אחד מבין B , ${f A}$ מתקיים.

דוגמאות

הביטוי	תוצאה
! 5	0
!!5	1
5 && 0	0
5 && 'A'	1
5 (-5)	1
5 0	1

דוגמאות בקוד

```
if (0 <= n && n <= 10) {
   printf("n is between 0 and 10");
}</pre>
```

```
if (n < 0 || n > 10) {
    printf("n smaller than 0 or larger than 10");
}
```

```
if (n % 7 == 0) {
    printf("n is divisible by 7");
}
```

short-circuit evaluation מנגנון

- החישוב של ביטוי לוגי נעצר ברגע שיודעים מה
 יהיה ערכו.
 - &&-ו וו ממנגנון זה מתייחס לאופרטורים **ו**

A && B

אם **A** לא מתקיים - ברור שהתוצאה **A** היא 0 ולכן החישוב יעצור.

A | | B

אם **A** מתקיים - ברור שהתוצאה היא 1 ולכן החישוב יעצור.

דוגמאות

```
int speed = 100;
(speed > 90) || (speed < 55);</pre>
```

• אם speed>90, מוחזר 1 בלי לבדוק את התנאי השני

תכונת הלוגיקה המקוצרת מאפשרת לשלב כמה בדיקות בו זמנית, גם כאשר בדיקה אחת תלויה בתוצאה של בדיקה קודמת:

```
if ((x != 0) && (1/x > 12))
```

בדוגמה הזו, אם $\mathbf{x} = \mathbf{0}$ לא נבצע את החלוקה בצד ימין

תרגיל 1

? מה תדפיס התוכנית הבאה

```
#include <stdio.h>
#include <stdbool.h>
int main()
  int i=10;
  bool stop=false;
  while(!stop && (i-- >= 0)) {
       stop=!(i%5);
      printf("%d\n",i);
  printf("%d\n",i);
  return 0;
```

תרגיל 2 (מתוך ש.ב)

מספר הוא אי זוגי בריבוע אם הוא מכיל מספר אי זוגי של ס<mark>פרות אי</mark> זוגיות.

לדוגמה: המספר 12345 הוא אי זוגי בריבוע, כיוון שהוא מכ<mark>יל 3</mark> ספרות אי-זוגיות (1,3,5)

לעומתו המספר 1234 הוא לא אי זוגי בריבוע, כיוון שהוא מכיל 2 ספרות אי זוגיות (1,3).

א. יש לכתוב תוכנית הקולטת מהמשתמש מספר חיובי ה<mark>קטן</mark> (ממש) ממיליון. אם המספר הוא אי זוגי בריבוע **-**

יש להדפיס:

The number is double odd: v

אחרת, יש להדפיס:

The number is double odd: x

```
int val, oddCounter = 0;
scanf("%d", &val);
while (val > 0) {
   int digit = val % 10;
   if (digit % 2) {
      oddCounter++;
   val /= 10;
printf ("The number is double odd: %c",
           (oddCounter % 2) ? 'v' : 'x');
```

תרגיל 2 (המשך)

ב. יש לכתוב שוב את אותה התכנית, רק הפעם ללא שימוש במשפטי תנאי (:f, else, switch, ?:)

רמז: השתמשו במשתנים בוליאניים


```
int val, oddCounter = 0;
scanf("%d", &val);
while (val > 0) {
   int digit = val % 10;
   if (digit % 2) {
      oddCounter++;
   val /= 10;
printf ("The number is double odd: %c",
           (oddCounter % 2) ? 'v' : 'x');
```

```
int val, oddCounter = 0;
scanf("%d", &val);
while (val > 0) {
   int digit = val % 10;
   bool isDigitOdd = digit % 2;
  oddCounter += isDigitOdd;
  val /= 10;
printf("The number is double odd: %c",
          (oddCounter % 2) ? 'v' : 'x');
```

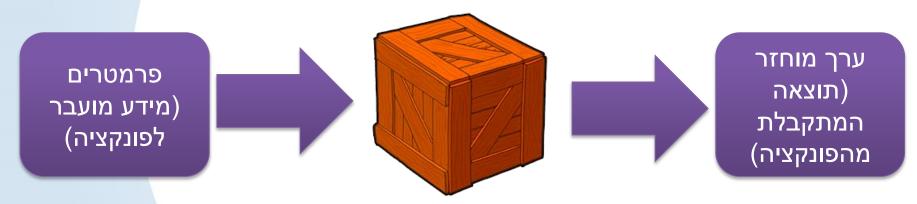
```
int val, oddCounter = 0;
scanf("%d", &val);
while (val > 0) {
   int digit = val % 10;
   bool isDigitOdd = digit % 2;
   oddCounter += isDigitOdd;
   val /= 10;
bool isCounterOdd = oddCounter % 2;
printf ("The number is double odd: %c",
          'x'+isCounterOdd*('v'-'x'));
```


מבוא לפונקציות

C-פונקציות ב

- ניתן להתייחס לפונקציה כמו קופסה שחורה שמקבלת ערכים (פרמטרים) ומחזירה תוצאת חישוב עליהם (ערך החזרה).
 - ...printf, scanf :ראינו בעבר דוגמאות לפונקציות
 - אנחנו יכולים ליצור פונקציות משל עצמנו לפי הצורך.
- יש להבדיל בין קריאה לפונקציה, שעושה שימוש בפונקציה כקופסא שחורה (כפי שעשינו עם printf ,scanf), לבין הגדרת הפונקציה והמימוש שלה, שם מתבצע החישוב בפועל.

דוגמה – מימוש פונקציה

ננתח את הפונקציה הבאה, שמקבלת שני מספרים
 ומחזירה את ההפרש ביניהם בערך מוחלט.

• לכל פונקציה יש חתימה:

הטיפוס המוחזר ע"י הפונקציה מופיע לפני שמה.

שם הפונקציה.

בסוגריים: רשימת הפרמטרים (מופרדים בפסיקים ביניהם).


```
float delta(float a, float b) {
  float result = a - b;
  if (result < 0)
    result = -result;
  return result;
}</pre>
```

דוגמה - המשך

• רכיבים נוספים של ה<u>פונקציה:</u>

של delta מהטיפוס המתאים

משתנה מקומי: קיים רק בתוך הפונקציה, בזמן שהפונקציה פועלת. "נשכח" לאחר סיום פעולת הפונקציה.

```
float delta(float a, float b) {
  float result = a - b;
  if (result < 0)
    result = -result;
  return result;

return result;

}

return awama delta(float a, float b) {
    result = a - b;
    result;

result = -result;

return result;

return result;

return awaman

retu
```

return פקודת

- פעולת return מסיימת את הפונקציה הנוכחית, וההרצה נמשכת מהמקום בו קראנו לפונקציה.
 - הערך שהועבר ל-return הוא הערך "שהפונקציה מחזירה", כלומר התוצאה.
- י כאשר הפונקציה לא מחזירה ערך ("טיפוס" מוחזר void), רבה turn לא מקבלת ערך (וגם לא הכרחית לכתיבה).
 - כאשר הפונקציה מחזירה ערך, הפקודה return עם טיפוס
 מתאים הכרחית בכל מסלולי החישוב.

main כפונקציה

פונקציית ה-() main היא נקודת ההתחלה של כל תוכנית, והיא נקראת ע"י מע' ההפעלה.

int main(); חתימת הפונקציה: •

- עם ערך כלשהו מתוך () return עם ערך כלשהו ביצוע return את ריצת התוכנית ומחזיר את אותו ערך למע' ההפעלה.
 - בד"כ נהוג:
 - החזרת 0 בסיום תקין
 - כל ערך אחר בשגיאה –

המשך דוגמה – קריאה לפונקציה

```
float delta(float a, float b);
```

נשים לב שהפרמטרים המועברים לפונקציה הם מטיפוס מתאים! האם הם חייבים להיות float?

קריאה לפונקציה

- כאשר פונקציה נקראת, תחילה מחושבים ערכי הפרמטרים
 שהועברו אליה אשר יכולים להיות גם ביטוי מורכב.
 - הפרמטרים המועברים לפונקציה יומרו לטיפוס המתאים –
 בדוגמא הקודמת, פונקציה עם פרמטר מסוג float, יכולה
 להיקרא עם פרמטר int שיומר באופן המוכר כפי שלמדנו.
 - סדר חישוב הפרמטר הוא תלוי מהדר, לכן לא ניתן להניח שהם מחושבים בסדר מסוים.
 - ניתן, אך לא הכרחי, להשתמש בערך המוחזר של
 הפונקציה (אם היא אכן מחזירה ערך).

עוד על פרמטרים

- פרמטרים הם משתנים המוגדרים בכותרת הפונקציה
 ומשתחררים בסיום ריצת הפונקציה.
- פרמטרים ב C מועברים by value, שינוי ערך פרמטר בתוך פונקציה לא ישפיע על ערכי משתנים מחוץ לפונקציה. הם בעצם עותקים של הערכים שחושבו בקריאה לפונקציה.

תרגילים

 תרגיל כתבו פונקציה המקבלת שני מספרים שלמים ומחזירה את המקסימום שלהם.

תרגיל 1 - פתרון

נשים לב לחתימת הפונקציה: שני פרמטרים מטיפוס int וערך חזרה מטיפוס

```
int max2(int x, int y) {
    if (x > y) {
        return x;
    }
    else{
        return y;
    }
}
```

יכולנו גם לכתוב return y ישר אחרי ה-if, ללא else.

תרגילים

תרגיל 2: כתבו פונקציה המקבלת 3 מספרים
 שלמים ומחזירה את המקסימום ביניהם.

אפשר לכתוב פונקציה באותו הסגנון כמו תרגיל 1:

```
int max3(int x, int y, int z) {
 if (x > y) {
                                  int max2(int x, int y) {
      if (x > z) return x;
                                    if (x > y) {
      else return z;
                                        return x;
 \\ x is not bigger than y
                                    else{
 else{
                                        return y;
      if (y > z) return y;
      else return z;
```

- אולי נשתמש בפונקציה הקודמת

הבחנה: אילו ידענו מה המקסימום בין y-ı, y-r היינו צריכים להשוות אותו ל-z.

הערך של (max2(x,y הוא בדיוק המקסימום המדובר:

```
int max3(int x, int y, int z) {
  return max2(max2(x,y),z);
}
```

נשים לב להתאמה בין טיפוס הערך המוחזר של max2 לערך החזרה של max3

נשים לב להתאמה בין טיפוס הפרמטר שmax2 מצפה לקבל לטיפוס הערך המוחזר ע"י max2

 באופן כללי נעדיף להשתמש בפונקציות קיימות על מנת לכתוב קוד חדש.

תרגילים

• תרגיל 3: כתבו פונקציה בשם isPrime שמקבלת int כפרמטר ומחזירה true אם הפרמטר ראשוני ו-false אחרת.

תרגיל 3 – פתרון

```
bool is prime(int num) {
   \\ if divisible by 2, only 2 is prime:
   if (num%2 == 0) ???;
   \\ otherwise see if divisible by anything
   int i=3;
   while (i*i <= num) {</pre>
      if (num\%i == 0) {
      i++;
   return true;
```

תרגיל 3 – פתרון

```
bool is prime(int num) {
   \\ if divisible by 2, only 2 is prime:
   if (num%2 == 0) return num == 2;
   \\ otherwise see if divisible by anything
  int i=3;
   while (i*i <= num) {
      if (num%i == 0) {
     i++;
   return true;
```

בדיקת ראשוניות – דוגמה לשימוש

ניזכר בתרגיל בו מקבלים מספר 1-10 ומדפיסים האם הוא ראשוני, או זוגי או אי-זוגי לא ראשוני ונשנה אותו קצת.

תרגיל 4: כתבו פונקציה בשם printProperty
 שפותרת את התרגיל עבור כל מספר שלם (שימו לב שהיא לא צריכה להחזיר כלום), תוך שימוש
 בפונקציה isPrime:

תרגיל 4 - פתרון

```
void print property(int num) {
  if (is prime(num)) {
       printf("Number is prime\n");
  else if (num % 2 == 0) {
       printf("Number is even\n");
  else printf("Number is odd\n");
  return;
```

ה-return לא הכרחי

טיפוס ערך החזרה הוא void כצפוי

תרגילים

• תרגיל 5: מה לא בסדר במימושים הללו?

```
int min(int a, int b) {
  if (a > b)
    return b;
}
```

```
void print_value(int m) {
  printf("Value=%d\n", m);
  return m;
}
```

תרגילים

?תרגיל 6: אילו מהקריאות לא חוקיות

```
חתימות של הפונקציות:
int gcd(int n, int m);
void print value(int num);
int dist(float, float);
char get letter(char c);
j = gcd(j, j);
result = print value(i+1);
dist(2.2, 1.5);
printf("input: %c\n", get letter(k, 1));
get letter;
```

הצהרת פונקציות – בעיה

הקומפיילר קורא את הקוד מההתחלה לסוף.
 כשהוא מגיע לנקודה בה יש קריאה לפונקציה, על
 הפונקציה הזאת להיות כבר מוגדרת:

```
int f(int x) {
  return g(x) + 1;
}

int g(x) {
  return x * -1;
}
```

f() הוגדרה אחרי g() f() למרות שנעשה בה f() שימוש ב-

ינקבל שגיאה האומרת ש-g() אינה מוכרת בקריאה f()-מ-(

error: implicit declaration of function 'g'

'הצהרת פונקציות – פתרון א

נהפוך את סדר כתיבת הפונקציות– הפונקציה הנקראת תיכתב לפני הפונקציה הקוראת

```
int g(int x) {
   return x * -1;
}

int f(int x) {
   return g(x) + 1;
}
```

?האם הפתרון יעבוד תמיד

הצהרת פונקציות – בעיה

 לא ניתן ליישם את הפתרון עבור פונקציות עם קריאה מעגלית

```
int g(int x) {
  if (x <= 0)
    x = f(x);
  return x * -1;
}

int f(int x) {
  return g(x) + 1;
}</pre>
```

'הצהרת פונקציות – פתרון ב

. נצהיר על הפונקציות לפני מימושן

חייבים ";" בסוף השורה

אין צורך לרשום את שמות המשתנים.

ההצהרה מדווחת לקומפיילר
 על קיומן של הפונקציות לפני
 המימוש.

לעיתים אף מייצאים את
 ההצהרות לקובץ header נפרד

```
int g(int x);
int f(int);
int g(int x) {
  if (x <= 0)
    x = f(x);
  return x * -1;
int f(int x) {
  return g(x) + 1;
```